

К 7/М 45

120000868952

VI МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ

МУЗИКАЛНИ ДНИ

1976 г. Русе, България

XVI МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1976

Посветен на XI конгрес на БКП и 100 годишнината
на Априлското въстание

К О Н Ц Е Р Т
НА СИМФОНИЧНИЯ ОРКЕСТЪР
НА РУСЕНСКАТА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент — АЛИПИ НАИДЕНОВ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868952

13 март — събота

начало — 19,30 часа

зала — Дом на културата

448108

ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ

— Рапсодия „Вардар“

СЕРГЕЙ ПРОКОФИЕВ

— Концерт за пиано и оркестър № 3,
опус 26, в до мажор

I. Andante. Allegro. Andante.

II. Tema. Andantino. Variazioni.

Tema. Z' istesso tempo.

III. Allegro ma non troppo. Piu mosso.

Pochissimo meno mosso. Allegro.

Солист — Марта Деянова — лауреат
на международни конкурси

АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ

— Симфония-кантата № 1
„Той не умира“

I. Maestoso	Въведение
II. Andante	Първа част
III. Adagio molto	Втора част
IV. Grave	Трета част
V. Allegro con fuoco	Четвърта част
VI. Fuga finale	Финал— fuga

с участието на Българската
хорова капела „Св. Обретенов“

Диригент — з. а. Георги Робев

На адреса, поднесен на ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ на тържеството по повод връчването на голямата между народна награда „Готфрид фон Хердер“, от ректора на Виенския университет — проф. д-р Швиндт, с която нашия именит композитор беше удостоен през 1968 година, има и една такава фраза: „... На отличения се пада голямата историческа заслуга да изведе младата българска художествена музика извън националните ѝ граници, да я обогати и развие чрез свързване на националната мелодика с композиционно-техническите средства на европейската и световната музика и чрез дейността си на композитор, диригент и пианист да ѝ осигури всеобщо признание далеч извън пределите на своята родина...“ Наистина трудно бихме могли да добавим нещо ново към тези думи. Името на Владигеров е отдавна свързано с българската музика. Или може би няма да е по-неточно, ако се каже, че българската музика е неразривно свързана с името на Владигеров. Вече повече от половин век у нас и в чужбина непрекъснато звучи и Българската рапсодия „Вардар“, написана през 1922 г. от младеж, едва надхвърлил 20 години. За да се превърне в един от върховете на българската симфонична музика.

Написана най-напред за цигулка и пиано, рапсодията е оркестрирана за голям симфоничен оркестър през 1928 г. и изпълнена за първи път на 25 март същата година на фестивала на българската музика в Прага от Чешката филхармония под диригентството на Франтишек Ступка. У нас прозвучава за първи път на Четвъртите музикални тържества във Варна на един концерт от творби на П. Владигеров, на 30 юли 1929 г. от Симфоничния оркестър при Музикалната академия под диригентството на автора. Рапсодията е била известна у нас и преди това (още от 1923 г.) от изпълненията ѝ на цигулка и пиано от братя Владигерови. За оркестрирането на тази творба авторът е бил подтикнат от музикалното съдържание, което въпреки формата няма камерен характер в традиционния смисъл на думата. С течение на времето и двете редакции на рапсодията се утвърждават като напълно равностойни и стават много популярни. В цигулковата редакция наред с прекрасните музикални образи, не по-малко привличат и вир

туозитетът и концертния блясък на солиращата партия. В оркестровия вид на „Вардар“, особено в средния дял, все пак по-силно се откроява идеята за неизтощимата жизнена енергия, бодрост на духа и оптимизма на българина, за красотата на България. В заключението (третия дял) на рапсодията, което е особено тържествено и могъщо, целият оркестър звучи като истински химн-апотеоз на любовта към Родината, на нейното величие и сила.

През лятото на 1921 година СЕРГЕЙ ПРОКОФИВ се установява в Бретан, Франция, на брега на Атлантическия океан и завършва започнатия още в Русия Трети концерт за пиано в до мажор, опус 26. Тук, в тази творба, светът на музикалните контрасти, така много обичан от композитора, се изявява най-цялостно. В центъра на концерта е изумителната по многообразие то си прокофиевска лирика: сърдечна и нежна, широка и по руски щедра (особено в интродукцията на първата част), следвана от една динамична настъпателност, твърде упорита в своите ритмични удари (главната тема на първата и третата част) и накрая от грациозната танцувална тема на третата част.

В тази поредица от блестящи вариации се изявяват до голяма степен белезите на Прокофиевия клавирен стил, в който мотивите ту се „механизират“, ту претърпяват остри метаморфози, преливат в странни фантастични цветове, или се леят широко, продължително.

В концерт № 3 липсват както пародията, така и гротеската. Прокофиев често е изразявал недоволството си от факта, че музиката му е определяна като гротескна: „Аз протестирам срещу самата дума „гротеска“, която у нас е вече изтъркана от употреба... В използуването й към моята музика бих предпочел да я заменя с термина „скерцозност“ или, ако искате, с три руски думи, които дават неговата градация: шега, смях, насмешка“.

Третиият клавирен концерт е изпълнен за първи път в Чикаго, САЩ, на 16 декември 1921 г. от автора със съпровод на Чикагския симфоничен оркестър под диригентството на Фредерик Сток. На 26 януари следваща-

та година е повторен в Ню Йорк, този път под диригентството на Коутс.

В САЩ концертът на Прокофиев остава неразбран от по-голямата част от публиката, която преди това възторжено приема операта му „Любовта към трите портокала“, и едва след четири години, на 22 март 1925 г. в Москва, изпълнен от забележителния съветски пианист Самуил Файнберг, концерт № 3 получава необходимото признание и оценка.

АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ е роден на 11 април 1922 година в Лом. Влечението му към музиката се оформя още през юношеските години. Тогава той прави началните си стъпки в областта на композицията, умело насочван от големия наш композитор Панчо Владигеров, при когото по-късно завършва и Музикалната академия в София. През 1949-1950 година специализира диригентство и композиция в Будапещенската консерватория. След завършването си става преподавател, доцент, а от 1952 година — професор по хармония и композиция в Българската държавна консерватория. Понастоящем е неин ректор. От първия си „Класически опус“ (1937) и симфоничната поема „Мадарска легенда“ (1938) до днес Александър Райчев е написал редица крупни произведения във всички музикални жанрове. Характерни за тях са преди всичко свежият талант, високото професионално майсторство, прогресивната остро-идейна насоченост, стремежът му да претворява големи съвременни теми и идеи, умението му проникновено да изгражда драматургични образи.

Сред най-значителните му творби са: балетът „Хайдушка песен“, игран многократно и в чужбина, оперите „Мост“ (поставена за първи път в Русе през 1965 г.) и „Тревога“, първата българска радиоопера „Вашето присъствие“, ораториите „Дружба“ и „Димитров е жив“, „Октомври — 50“, симфонията-кантата „Той не умира“, Симфония № 2 „Новият Прометей“. Написал е още три симфонии, едночастните симфонични произведения „Лайпциг 33“, „Септемврийски реквием“, увертюрата „Сияйна зора“, голям брой солови и хорови песни, музика към филми и театрални спектакли.

Активен общественик, Александър Райчев е бил дълги години секретар на Съюза на българските композитори, сега е народен представител. Носител е на званието „Народен артист“, на високи правителствени отличия, два пъти е лауреат на Димитровска награда. От 1975 година е председател на Организационния комитет на фестивала „Мартенски музикални дни“, на който посвети една от последните си творби — „Фестивална увертюра“.

След като написва успешния си концерт за пиано, в който за първи път категорично заявява белезите на своя оригинален стил и получава наградата за младежко творчество за 1944 година, АЛЕКСАНДЪР РАЙЧЕВ е изпратен на специализация в Будапеща при Я. Ференчик и Я. Вишки. В Унгария той пристъпва към създаването на една от най-мощните си досега творби — Симфонията-кантата за солисти, хор и оркестър „Той не умира“, известна днес и като Симфония № 1.

Без да изменя текста, Ал. Райчев преодолява до известна степен баладичната форма на прочутото Ботево стихотворение, като героичната тема „Той не умира“, тук, в симфонията-кантата, получава непрекъснато възходящо развитие в четирите части, за да достигне до максимална сила и мащабност на внушението във финалната fuga.

Оркестровото въведение и четирите отделни части, композиционно завършени, допълващи се и същевременно контрастиращи помежду си, изграждат идейно-емоционалното единство на тази типична програмна творба. Тази завършеност се определя и от добре намерения баланс между вокалното и инструменталното начало, винаги строго подчинени на текста.

Още при първото си изпълнение на 23 юни 1952 година в рамките на Първия преглед на българското музикално творчество в София от оркестъра и хора при Софийската филхармония (диригент — н. а. Васил Стефанов), Симфонията-кантата на Райчев се откроява със своята изключителна монументалност, със значимостта на идейно-емоционалното си съдържание. И още тогава критиката отбелязва безспорната дарба на младия автор да достига до убедително драматургическо симфонично изграждане, като майсторски използва хора и оркестъра.

МАРТА ДЕЯНОВА учи пиано от седемгодишна възраст. Още като ученичка в Софийското музикално училище тя спечелва Първата награда на Третото общобългарско състезание за деца и юноши инструменталисти в София през 1964 г. и златен медал на големия клавирен конкурс „Бузони“ в Италия през 1965 г. Следват лауреатски звания от конкурсите „Поццоли“ — Италия през 1967 г., от Деветия световен младежки фестивал в София през 1968 г. През следващата година тя представя България на Първата международна трибуна на младите изпълнители, организирана от ЮНЕСКО в Париж, и участва в Първия МИДЕМ-класик в Кан — Франция.

През 1970 г. Марта Деянова завършва с отличие Консерваторията в София като ученичка на проф. Богомил Стършенов и е назначена в Главна дирекция „Българска музика“. През същата година тя е вече лауреат на международния конкурс „Казагранде“ в Италия, а след това получава първите награди и в Монреал — Канада и Бордо — Франция.

Гостувала с успех в повече от 20 страни на Европа, Азия, Северна и Южна Америка, днес Марта Деянова е сред най-предпочитаните наши млади концертиращи пианисти.

